

Al eeuwen lopen er wandelaars over 't Pad

Struunroute

De Vereniging Kleine Dorpen Groningen heeft in de provincie 23 'Struunroutes' uitgezet, wandelingen die door het afwisselende Groninger platteland gaan. Journalist en verwoed wandelaar Han Vermaat loopt elke week een route en doet verslag in het Groninger Dagblad. Deze week Struunroute 16, wandelen in de gemeente Marum in het zuidelijk Westerkwartier.

'k Wil der levendig niet wonen en bie mien dood niet liggen', zeiden de inwoners van Niebert over Jonkersvaart. Jonkersvaart is een relatief nieuwe plaats, het ontstond pas tijdens de winning van turf in de vorige eeuw. Niebert en het buurdorp Nuis zijn veel ouder, de eerste boerderijen zijn er eeuwen geleden gebouwd.

Door Han Vermaat

Het verschil tussen het nieuwe Jonkersvaart en de oudere dorpen Nuis en Niebert is te zien aan het landschap. Jonkersvaart lijkt op de plaatsen in de veenkoloniën. Een rechte vaart, rechte wegen en uitgestrekte landerijen. De percelen weiland zijn er veel groter en breder dan in de oude dorpen. In de herfst kan er een harde, gure oostenwind waaien die de wandelaar tot op het bot verkleumt. Hier helpt maar een

ding tegen: stevig doorlopen om warmte blijven.

Het begin van de wandeling heeft een heel ander karakter. De route loopt daar door het Coendersbos, het landgoed dat hoort bij de Coendersborg in Nuis. Deze fraaie borg ziet er meer uit als een mooi landhuis dan als een borg. Hij is veel kleiner dan bijvoorbeeld Fraeylemaborg in Slochteren of Nienoord bij Leek. In de schuur van de borg is landbouwmuseum 't Rieuw (Westerkwartier voor gereedschap) gevestigd. Het museum is geopend op donderdag, zaterdag en zondag tussen 13.30 en 17.00 uur. „De koffie is klaar”, meldt het bord bij de ingang. De zinken fietsenrekken voor muse-

umbezoekers zijn lelijk, jammer dat hier niet iets is wat beter bij de fraaie borg past.

Het Coendersbos is een paar honderd meter breed en ongeveer twee kilometer lang. Het eerste stuk van de weg door het bos is kaarsrecht. De boomtoppen groeien naar elkaar, waardoor de wandelaar het gevoel heeft door een tunnel te lopen. In oktober heerst er de geur die bij de herfst hoort: rottend hout, vergane bladeren en paddestoelen. Overal steken zwammen hun hoofd door de lage vegetatie langs het pad. Een goed paddestoelenboek meenemen is in de herfst geen luxe. Er staan kastanjeboleten, buisjeszwammen met een kas-

tanjebruine hoed. Niet alleen een fraaie, maar ook een bijzonder smakelijke paddestoel. Iets verderop staat een stinkzwam als een fallus omhoog. De avond daarvoor zal hij uit zijn duivelsei zijn gebarsten, over twee dagen is er niets meer van te zien. Het lijkt alsof er aardappelen op de grond liggen, maar in werkelijkheid zijn het stuifzwammen. De aardappelbovist doet zijn naam eer aan.

De Grouwweg vormt de grens tussen het nieuwe Jonkersvaart en het oude Niebert. Voor de biologische boerderij 'De Kruidenwei' staat een kudde geiten. Er zijn witte, bruine en zwarte geiten en geiten die wit/bruin of zwart/wit zijn.

Oud, jong, klein, groot, alles krioelt door elkaar.

„Wij verkopen melk, kaas en kwark”, vertelt Ger Entjes van De Kruidenwei. „Alles komt van de geit. Verder hebben wij kippen voor de eieren.” Voor het melken heeft hij een aangepaste melkmachine. Entjes verkoopt vooral aan particulieren dinsdag en zaterdag zijn klanten tussen 10.00 en 17.00 uur welkom op de boerderij. Entjes: „Woensdag staan wij op de biologische markt in Groningen. Verder verkopen wij aan een paar winkels zoals De Pelikaan in Zuidhorn, een winkel voor wijnproevers.”

Na de verharde Grouwweg komt de onverharde Midderlaan. Langs het pad staan aan

beide kanten eiken, waarop korstmossen groeien. De weilanden aan weerskanten zijn lang en smal, houtsingels vormen de grens tussen de weilanden. Door de houtsingels heeft het landschap een besloten karakter, alsof elk perceel een aparte kamer vormt. De Middenlaan komt uit bij het steenhuis van Niebert. Steenhuisen zijn gehouwd in de veertiende en vijftiende eeuw, toen de meeste huizen nog van hout waren. In geval van oorlog konden de boeren zich in een steenhuis verdedigen. Later zijn de steenhuisen afgebroken of vervangen door borgen. Het land bij het steenhuis doet on-Gronings aan. Het is meer een klein parkje en zou zo bij een landhuis langs de Utrechtse Vecht kunnen liggen.

Het onverharde pad terug naar het beginpunt in Nuis heet simpel 't Pad. Dit is de eeuwenoude verbindingsweg voor de boerderijen tussen Marum en Tolbert, de provinciale weg die noordelijker loopt is pas deze eeuw belangrijk geworden. Lopend over 't Pad krijgt de wandelaar het gevoel hoe de mensen hier vroeger liepen. Tussen de weilanden, over een smal zandpad, koelen die in de weilanden vreedzaam aan het herkauwen zijn. Onthaast, voordat het woord zelfs maar bestond. Het enige dat aan de moderne tijd doet denken, is het prikkeldraad en de moderne schuilen die bij sommige boerderijen staan. 't Pad komt uit in een nieuwbouwwijk van Nuis en heet dan opeens Oudeweg. Het is spijtig dat de gemeente Marum de oorspronkelijke naam hier niet heeft gehandhaafd.

Struunroute 16 is twaalf kilometer lang. De route is in 2,5 uren te lopen. De onverharde paden zijn goed begaanbaar, zware wandelschoenen zijn niet nodig. Iets buiten de route zijn in Jonkersvaart en Niebert een paar cafés, die in de routebeschrijving zijn vermeld.

De Coendersborg in Nuis is een van de kleinere borgen van de provincie Groningen. Aan weerskanten van de voordeur zijn witte zones die doorlopen tot de daklijsten de indruk van zuilen moeten geven. De borg is niet open voor bezichtiging, wel is donderdag, zaterdag en zondag het museum in de schuur van de borg geopend voor publiek.

Foto: Bert Jippe